

БЕКІТІЛГЕН:
"Sinoasia B&R"(Синоазия БиЭндАр)" сақтандыру компаниясы" АҚ
Директорлар Кеңесінің Шешімімен
08.09.2022 ж. № 06-2022 хаттама
Күшіне енуі 12.09.22 бастап.

Қазақстан Республикасы, А26С7Х9, Алматы қ., Қарасай батыр к-сі, 34/95 үй
Телефон: (727) 2444-685, 2444-686, 2444-687; факс: (727) 291 67 23

"САҚТАНДЫРУ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ" ҚР ЗАҢЫНЫҢ 6 - БАБЫ 3-ТАРМАҒЫНЫҢ 3)-7)
ТАРМАҚШАЛАРЫНДА КӨРСЕТІЛГЕН КЛАСТАРДЫ ҚОСПАҒАНДА, МҮЛІКТІ ЗАЛАЛДАН
ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ ҚАҒИДАЛАРЫ

Алматы қ., 2022ж.

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Осы Сақтандыру қағидалары Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне және "Сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес және Сақтандыру қағидаларының негізінде Сақтандырушы Қағидада белгіленген шарттарда Сақтанушылармен мүлікті ерікті Сақтандыру шарттарын жасасады.
2. Сақтанушының немесе Пайда алушының сақтандырылған мүлікті сақтауға мүддесі болмаған кезде жасалған Сақтандыру шарты жарамсыз.
3. Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе не Сақтанушының міндеттерін Пайда алушы орындаса, Пайда алушының пайдасына Сақтандыру шартын жасасу Сақтанушыны осы Шарт бойынша міндеттерді орындаудан босатпайды.
4. Сақтандыру шарты жазбаша нысанда жасалуға және Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында көзделген мәміленің жарамдылығының жалпы талаптарына жауап беруге тиіс. Қағидада қамтылған және Сақтандыру шартының мәтініне енгізілмеген шарттар, егер Сақтандыру шартында осындай Қағидалардың қолданылуы тікелей көрсетілсе және Қағидалардың өзі шартпен бір құжатта баяндалса не оған қоса берілсе, Сақтанушы (Сақтандырылушы) үшін міндетті болады.
5. Сақтанушының немесе оның өкілінің Сақтандыру шартындағы қолы оның Қағидалар ережелері мен Сақтандыру шартының талаптарымен толық келіскендігінің дәлелі болып табылады.
6. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы мен Сақтандырушы Қағидалардың жекелеген ережелерін өзгерту немесе алып тастау туралы және Қазақстан Республикасының заңнамалық және нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген шектерде Қағидаларды толықтыру туралы уағдаласа алады.
7. Сақтандыру шартында қамтылған ережелер сақтандыру Ережелерінің тиісті ережелеріне қатысты басым болып табылады.
8. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша Қағидалар негізінде Сақтандыру шартын жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптарды көздейтін сақтандыру шарттары жасалуы мүмкін.

1. АНЫҚТАМАЛАР

- 1.1. **Сақтандырушы** - "Sinoasia B&R" (Синоазия БиЭндАр) сақтандыру компаниясы" АҚ, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған және сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметін жүзеге асыру құқығына лицензиясы бар заңды тұлға.
- 1.2. **Сақтанушы** - кез келген ұйымдық-құқықтық нысандағы заңды тұлға немесе дара кәсіпкер немесе Сақтандырушымен Сақтандыру шартын жасасқан әрекетке қабілетті жеке тұлға. Сақтанушы мүліктің меншік иесі болып табылатын не шаруашылық жүргізу құқығында және жедел басқару құқығында мүлікке иелік ететін тұлға не кез келген басқа заңды негізде (мүліктік жалдау шарты, мүлікті басқару құқығына сенімхат, мүлікті беру туралы құзыретті органның өкіміне байланысты және т. б.) болуы мүмкін
- 1.3. **Пайда алушы** - Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемдерін алу үшін Сақтанушы тағайындаған жеке немесе заңды тұлға. Пайда алушы Сақтандыру шартында көрсетілген жағдайда, сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және Пайда алушы экономикасының секторын көрсету міндетті.
- 1.4. **Тараптар** - Сақтандыру субъектілері қағидаларының мәтінінде бірлескен еске салу.
- 1.5. Сақтандырушы, Сақтанушы, Пайда алушы Сақтандыру қағидалары шеңберінде сақтандыру субъектілері болып танылады.
- 1.6. **Сақтандыру ережелері** - Сақтандыру шарты жасалатын сақтандыру субъектілерінің Сақтандыру шарты мен өзара іс-қимылын қамтитын осы құжат.
- 1.7. **Сақтандыру шарты** - Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы Келісім, оған сәйкес Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру шартында келісілген төлем үшін Пайда алушыға сақтандыру жағдайы салдарынан келтірілген залалды өтеуге міндеттенеді.
- 1.8. **Сақтандыру жағдайы** - Сақтандырушы Сақтандыру шартына сәйкес сақтандыру мүлкінің зақымданғаны, жойылғаны және/немесе жоғалғаны үшін оған кенеттен және күтпеген әсер ету нәтижесінде туындаған, басталу ықтималдығы белгілері бар сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті болған оқиға.
- 1.9. **Сақтандыру тәуекелі** - пайда болған жағдайда сақтандыру жүргізілетін оқиға. Сақтандыру тәуекелі ретінде қарастырылатын оқиға оның пайда болу ықтималдығы мен кездейсоқтық белгілеріне ие болуы керек.
- 1.10. **Сақтандыру сомасы** - Сақтандыру шарты жасалған кезде белгіленген тәртіппен айқындалған, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сыйлықақысының мөлшері мен сақтандыру төлемінің мөлшері белгіленетін ақшалай сома.
- 1.11. **Франшиза** - Сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын залалды өтеуден сақтандыру шарттарымен көзделген босату.
- 1.12. **Сақтандыру сыйлықақысы** - Сақтанушы Сақтандырушыға Сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемелерін қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасы. Сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігі сақтандыру сыйлықақысы болып саналады.
- 1.13. **Өтініш-сауалнама** - Сақтандырушының талабы бойынша Сақтанушы жазбаша хабарлаған, сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын анықтау үшін елеулі маңызы бар мән-жайларды қамтитын сақтандыруға өтініш. Өтінішті Сақтандырушының өкілі Сақтанушының сөзімен толтыра алады. Сақтанушы өтініштегі мәліметтердің дұрыстығын өз қолымен куәландырады. Сақтандыру туралы өтініш Сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып табылады.

2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

- 2.1. Сақтандыру объектісі Сақтанушының (Пайда алушының) сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде сақтандырылған мүліктің бүлінуіне, жойылуына және/немесе жоғалуына байланысты Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін мүліктік мүдделері болып табылады.
- 2.2. Сақтандыру қағидаларының негізінде келесі жылжымайтын және жылжымалы мүлік сақтандырылуы мүмкін:
 - 2.2.1. ғимараттар (өндірістік, әкімшілік, әлеуметтік-мәдени және қоғамдық пайдалану және т. б.), құрылыстар, аяқталмаған құрылыс объектілері, тұрғын үйлер, олардың барлық құрылымдық элементтері бар пәтерлер, бақша үйлері, саяжайлар, шаруашылық құрылыстар, гараждар және жеке және заңды тұлғалардың меншік құқығындағы/өзге де заттық құқығындағы басқа да құрылыстар, сондай-ақ олардың жеке архитектуралық және конструктивтік бөліктері мен элементтері

- (ғимараттардың бөліктері, тұрғын және тұрғын емес үй-жайлар, олардың ішкі әрлеуі, инженерлік инфрақұрылым элементтері);
- 2.2.2. стационарлық инженерлік жабдық: санитариялық-техникалық жабдық (ванналар, душ кабиналары, раковиналар, унитаздар, оларға арналған санитариялық-техникалық арматура, ванна бөлмелеріне арналған жиһаз, шағын саунаға арналған жабдық және т. б.), су жылыту аспаптары (газ және электр колонкалары, қазандықтар, қазандықтар, су жылыту радиаторлары, сүлгімен кептіргіштер және т. б.), суды тазарту, үй-жайларды кондиционерлеу және желдету жүйелері, электрофурнитура және т. б.;
- 2.2.3. өндірістік, техникалық, электрондық, инженерлік, құрылыс, арнайы және басқа да жабдықтар мен техника;
- 2.2.4. Сақтандыру шартында көрсетілген үй-жайда не жабдықталған қойма алаңдарында орналасқан тауарлық қорлар және басқа да жылжымалы мүлік;
- 2.2.5. сақтандырылған құрылыстың орнында орналасқан және одан әрі құрылысқа арналған құрылыс материалдары;
- 2.2.6. үй, кеңсе және басқа да жылжымалы мүлік;
- 2.1. Бұл ретте жылжымайтын мүлік мыналарды қамтиды:
- 2.1.1. Ғимараттың немесе құрылыстың құрылымдық элементтері-тірек және қоршау функцияларын орындайтын құрылыс конструкциялары, атап айтқанда:
- 2.1.2. іргетасы;
- 2.1.3. қабырғалар;
- 2.1.4. тіректер (бағандар);
- 2.1.5. арқалықтар, едендер;
- 2.1.6. жабын;
- 2.1.7. шатыры;
- 2.1.8. баспалдақтар;
- 2.1.9. арақабырғалар (жеңіл жиналатындардан басқа);
- 2.1.10. терезелер;
- 2.1.11. есіктер (ішкі есіктерден басқа);
- 2.1.12. кіру алаңдары;
- 2.1.13. басқа ұқсас элементтер.
- 2.2. Ғимараттың инженерлік жабдықтары-оны пайдалану үшін қажет ғимараттар ішіндегі коммуникациялар, атап айтқанда:
- 2.2.1. жылыту жүйесі;
- 2.2.2. барлық құрылғылары бар су құбырының, газ құбырының және кәріздің ішкі желісі;
- 2.2.3. барлық жарықтандыру қондырғылары бар электр және жарықтандыру сымдарының ішкі желісі (лампааларды, шамдарды, люстраларды және осы желіге қосылған басқа құрылғыларды қоспағанда);
- 2.2.4. ішкі телефон және дабыл желілері;
- 2.2.5. ауаны баптау жүйелері және желдету құрылғылары;
- 2.2.6. өрт сөндіру жүйелері; көтергіштер мен лифттер;
- 2.2.7. найзағайдан қорғайтын құрылғылар мен жабдықтар;
- 2.2.8. кіріктірілген қазандық қондырғылары (қазандық, жылу пункттері), олардың жабдықтарын қоса алғанда.
- 2.2.9. ғимараттың сыртына орналастырылған және ғимараттың құрылымдық элементтеріне бекітілген жабдық, егер ол Сақтандыру шартында арнайы келісілген болса ғана, инженерлік жабдыққа жатады.
- 2.3. Ғимараттарды немесе құрылыстарды сыртқы безендіру:
- 2.3.1. блоктар;
- 2.3.2. ғимараттардың (құрылыстардың) қасбеттеріне орнатылған және олардың ажырамас бөлігі болып табылатын панельдер мен плиталар;
- 2.3.3. сыртқы бояу;
- 2.3.4. қаптау;
- 2.3.5. жапсырылып мәнерлеу;
- 2.3.6. панно;
- 2.3.7. мозаика.
- 2.4. Ғимараттарды немесе құрылыстарды ішкі әрлеу:
- 2.4.1. еден жабыны;
- 2.4.2. қабырғаларды жабу (тұсқағаз, ішкі бояу, қаптау, жапсырылып мәнерлеу, панно, мозаика);

- 2.4.3. төбелерді жабу;
- 2.4.4. жеңіл жиналатын арақабырғалар (оның ішінде гипсокартон, шыны);
- 2.4.5. ішкі есік құрылымдары.

3. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛДЕРІ

- 3.1. Сақтандыру шарты бойынша Сақтанушының (Пайда алушының) келесі оқиғалардан туындаған сақтандыру жағдайы нәтижесінде сақтандырылған мүліктің бүлінуіне, жойылуына және/немесе жоғалуына байланысты мүліктік мүдделері сақтандырылуы мүмкін:
 - 3.1.1. **өрт, найзағай, жарылыс.** Өрт дегеніміз оның тұтануы және болуына арнайы жасалған орындардан тыс жерде пайда болған немесе олардың шегінен тыс таралған және өздігінен тарала алатын өрт деп түсініледі. Найзағай соққысы деп затқа найзағайдың тікелей түсуін білдіреді. Жарылыс дегеніміз газдардың немесе булардың кенеюге деген ұмтылысына негізделген күштердің кенеттен пайда болуы. Резервуардың жарылуы (қазандық, құбыр және т.б.) оның қабырғасы бұзылып, резервуардың ішіндегі және сыртындағы қысым айырмашылығының кенеттен туралануы болған жағдайда ғана орын алады. Егер резервуар ішіндегі жарылыс химиялық реакция нәтижесінде пайда болса, онда резервуардың бүлінуіне байланысты зақым оның қабырғаларының тұтастығы бұзылғанына қарамастан өтелуі керек. Сақтандыру өтемі жану камерасындағы жарылыстар нәтижесінде ішкі жану қозғалтқыштарына келтірілген залалға, сондай-ақ пайда болған газдың ішкі қысымы нәтижесінде электр ажыратқыштарының элементтеріне келтірілген залалға қолданылмайды;
 - 3.1.2. **табиғи апаттар:** су тасқыны, жер сілкінісі, жанартау атқылауы, жер асты өртінің әсері, топырақтың шөгуі, көшкін, тау құлауы, тас құлауы, қар массасының қысымы, қар көшкіні, дауыл (дауыл), құйын, торнадо, сел ағындарының түсуі, жер асты суларының әрекеті;
 - 3.1.3. **құбырлардың жарылуынан туындаған су құбыры, кәріз, жылыту жүйелерінен су басу.** Қосымша тәуекел ретінде мүлікті Сақтандыру шартының талаптары оның жалған іске қосылуын қоспағанда, автоматты өрт сөндіру жүйесінің іске қосылуынан туындаған су тасқынын жабуы мүмкін;
 - 3.1.4. **көлік құралының соқтығысуы;**
 - 3.1.5. **ағаштардың құлауы;**
 - 3.1.6. **үшінші тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттері:** ұрлық, тонау, қарақшылық, үшінші тұлғалардың мүлікті қасақана жоюы (бүлдіруі), бұзақылық;
 - 3.1.7. **басқарылатын ұшу аппараттарының, олардың сынықтары немесе олардан алынған заттар мен жүктердің сақтандырылған мүлікке құлауы.**
 - 3.1.8. жабдықтың істен шығу (ақаулық) қаупі. Сақтандыру өтемі қосымша қосу болып табылады және мынадай себептердің салдарынан сақтандырылған машиналар мен жабдықтардың (немесе олардың бөліктерінің) жойылуына немесе бүлінуіне әкеп соққан сақтандыру жағдайларына қолданылады: (i) электр тогының қысқа тұйықталуы, электр желісінің шамадан тыс жүктелуі, кернеудің төмендеуі, атмосфералық разряд түріндегі электр энергиясының әсері; (ii) гидравликалық соққы; (iii) бу қазандықтарының, іштен жану қозғалтқыштарының, басқа энергия көздерінің жарылуы; (iv) төмен температуралардың әрекеті; (v) кабельдер мен тізбектердің үзілуі, сақтандырылған заттардың құлауы, оларды басқа заттарға соғу және авариялық сипаттағы өзге де себептер.
- 3.2. Сақтанушы мүлікті ерікті Сақтандыру шартын жасасу кезінде жоғарыда аталған барлық жағдайлардан да, жекелеген тәуекелдерден де немесе олардың бір бөлігінен де сақтандырылуы мүмкін (тек өрт болған жағдайда, тек үшінші тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттерінен және т.б.).
- 3.3. Сақтандыру төлемі келесі принциптер негізінде берілуі мүмкін:
 - 3.3.1. "Барлық тәуекелдер" (AllRisks) – онда жабылатын тәуекелдер сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылмайтын нақты тәуекелдер мен жағдайларды қоспағанда, мүлікті залалдан толық жабу арқылы белгіленеді;
 - 3.3.2. "Аталған тәуекелдер" (NamedRisks) – онда жабылатын тәуекелдер Сақтандыру шартының талаптары бойынша жабылатын тәуекелдерді қосу, яғни аудару жолымен белгіленеді.

4. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ

- 4.1. Сақтандыру сомасы Тараптардың келісімі бойынша Сақтандыру шарты жасалған сәтте (күні) ол орналасқан жерде сақтандырылған мүліктің нақты құнынан (сақтандыру құнынан) аспайтын мөлшерде белгіленеді.
- 4.2. Сақтандыру шартын жасасу кезінде нақты құн (оның ішінде баланстық құн, сатып алу-сату шарты бойынша құн, лизинг шартында белгіленген құн, кепіл немесе банктік қарыз, айналым-сальдо

ведомосінде және/немесе құнын айқындайтын өзге де құжаттарда белгіленген құн) тәуелсіз сарапшының немесе Сақтанушы мәлімдеген құнның қорытындысы негізінде айқындалатын Сақтандыру шартын жасасу күніне есептеледі.

- 4.3. Егер Сақтандыру шарты бойынша белгіленген сақтандыру сомасы Сақтандыру шартында көрсетілген сақтандырылған мүліктің нақты құнынан төмен болса, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сондай-ақ есептелген амортизацияны шегергенде, Сақтанушыға залалдың бір бөлігі сақтандыру сомасының сақтандырылған мүліктің нақты құнына қатынасына барабар өтеледі.
- 4.4. Сақтандыру сомасы мен нақты құны әрбір сақтандырылған мүлік объектісі немесе Сақтандыру шартында көрсетілген мүлік объектілерінің жиынтығы бойынша жеке белгіленеді.
- 4.5. Егер сақтандыру сомасы нақты құннан асып кеткен болса, оның ішінде екі немесе бірнеше Сақтандырушыда бір мүлікті сақтандыру (қос сақтандыру) нәтижесінде Сақтандыру шарты сақтандыру сомасының нақты құнынан асатын бөлігінде жарамсыз болып табылады. Сақтандыру сыйлықақысының артық төленген бөлігі бұл жағдайда қайтарылмайды. Егер Сақтандыру шартындағы сақтандыру сомасын асыра бағалау Сақтанушы тарапынан алдаудың салдары болса, Сақтандырушы Сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды және Сақтанушыдан алған сақтандыру сыйлықақысының сомасынан асатын мөлшерде оған келтірілген залалды өтеуді талап етуге құқылы.
- 4.6. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін сақтандыру сомасы төленген соманың шамасына азаяды. Сақтандыру сомасын азайту сақтандыру жағдайы басталған күннен бастап жүргізіледі. Зардап шеккен мүлікті қалпына келтіру немесе ауыстыру кезінде Сақтанушы қосымша сыйлықақы үшін бастапқы сақтандыру сомасын қалпына келтіруге құқылы. Сақтандыру шартымен мыналар белгіленуі мүмкін:
 - 4.6.1. агрегаттық сақтандыру сомасы-сақтандыру қорғаудың қолданылу кезеңіндегі барлық сақтандыру жағдайлары бойынша жауапкершіліктің жиынтық шекті көлемі;
 - 4.6.2. сақтандыруға қабылданған әрбір мүлік объектісі бойынша жауапкершіліктің шекті көлемі;
 - 4.6.3. әрбір немесе бірнеше сақтандыру жағдайлары бойынша жауапкершіліктің шекті көлемі;
 - 4.6.4. бір оқиғаның нәтижесінде сақтандыру жағдайларының сериясы бойынша жауапкершіліктің шекті көлемі;
 - 4.6.5. әрбір сақтандыру тәуекелі бойынша немесе сақтандыру тәуекелдері тобы бойынша жауапкершіліктің шекті көлемі.

5. ФРАНШИЗА

- 5.1. Сақтандыру шартында Тараптар шегерім мөлшерін белгілей алады.
- 5.2. Шегерім сақтандыру сомасына пайызбен немесе абсолютті мөлшерде белгіленеді.
- 5.3. Егер бірнеше сақтандыру жағдайлары орын алса, әр жағдай бойынша сақтандыру төлемін есептеу кезінде шегерім ескеріледі.
- 5.4. Егер бір сақтандыру жағдайының нәтижесінде сақтандырылған мүліктің бірнеше объектілері немесе Сақтандыру шартында жекелеген франшизалар көзделген сақтандырылған мүлік объектілерінің топтары бүлінсе, онда франшизалар сақтандырылған мүліктің әрбір объектісі немесе сақтандырылған мүлік объектілерінің тобы бойынша сақтандыру төлемін есептеу кезінде ескеріледі.

6. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ

- 6.1. Сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру объектісін, сақтандыру мерзімін және сақтандыру тәуекелінің сипатын ескере отырып, сақтандыру сомасының бірлігінен алынатын сақтандыру сыйлықақысының мөлшерлемесін айқындайтын сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі.
- 6.2. Сақтандырушы төлеуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін айқындау кезінде тәуекел факторларына: үй-жайда өрт сөндіру құралдарының болуы, жақын маңдағы өрт қызметі бекетінен, авариялық және жөндеу қызметтерінен және т. б. қашықтығына байланысты айқындалатын базалық сақтандыру тарифтеріне көтеретін және төмендететін коэффициенттерді пайдалануға құқылы.
- 6.3. Сақтандыру сыйлықақысын төлеу Сақтандырушының кассасына қолма-қол ақшамен немесе Сақтандырушының банктік шотына ақша аудару арқылы жүзеге асырылады.
- 6.4. Сақтандыру сыйлықақысы Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде біржолғы (сақтандырудың бүкіл кезеңі үшін сақтандыру сыйлықақысының сомасы мөлшерінде) не бөліп-бөліп төленеді. Сақтандыру сыйлықақысын бөліп-бөліп төлеу кезінде сақтандыру жарналарының мөлшері және оларды төлеу мерзімі Сақтандыру шартымен айқындалады.

- 6.5. Сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын/бірінші сақтандыру жарнасын төлеу міндеті, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Тараптардың уәкілетті өкілдері Сақтандыру шартына қол қойған күннен бастап туындайды.

7. САҚТАНДЫРУ АУМАҒЫ

- 7.1. Жылжымайтын мүлік Сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру аумағында ғана сақтандырылған болып есептеледі.
- 7.2. Жылжымалы мүлік орналасқан жері Қазақстан Республикасының жылжымалы мүлікке құқықтарды тіркеу туралы заңнамасында айқындалатын жылжымалы мүлік түрлерін қоспағанда, Сақтандыру шартында көрсетілген үй-жайларда ғана сақтандырылған болып есептеледі.
- 7.3. Егер сақтандырылған мүлік сақтандыру аумағынан алынса, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру қорғанысы тоқтатылады.

8. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ

- 8.1. Барлық жағдайларда келесі себептерден, оқиғалардан немесе әрекеттерден тікелей немесе жанама түрде келтірілген залал өтелмейді:
- 8.1.1. "соғыс қимылдары", оның ішінде соғыс, шапқыншылық, сыртқы жаудың шабуылы, кез-келген әскери іс-қимыл (соғыс жарияланғанына қарамастан) немесе ұқсас әскери маневрлер, агрессия, диверсиялар, тәртіпсіздіктер, әскери төңкеріс немесе әскери жағдайды жариялау мен қолдауды қамтамасыз ететін кез-келген басқа оқиға, сондай-ақ блокада жағдайы, өзге әскери іс-шаралармен немесе олардың салдарымен;
- 8.1.2. азаматтық көтерілістер, наразылық, революция, үкіметті заңсыз тартып алу, бүлік, ереуілдер, азаматтық толқулар немесе халық көтерілісінің көлемін алатын жұмысшылардың толқулары, билікті күшпен басып алу, қарулы көтеріліс, бүлік, қарулы көтерілісшілердің әрекеттері, сондай-ақ оларды басуға бағытталған биліктің әрекеттері;
- 8.1.3. атом қаруын қолдануды, сондай-ақ енетін радиацияның, радиоактивті сәулеленудің, ластанудың әсерін, сондай-ақ сақтандырылған оқиғалардан туындағанына немесе болмағанына қарамастан, ядролық отынның жануы нәтижесінде кез келген ядролық отынмен немесе қалдықтармен ластануды қоса алғанда, "ядролық энергияның әсері";
- 8.1.4. "терроризм актілерімен" - егер бұл әрекеттер қоғамдық қауіпсіздікті бұзу, халықты қорқыту не Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарының, шет мемлекеттердің немесе халықаралық ұйымдардың шешімдер қабылдауына ықпал ету мақсатында жасалса, жарылыс, өртеу немесе адамдардың қаза болу, елеулі мүліктік залал келтіру не өзге де қоғамдық қауіпті зардаптардың туындау қаупін туғызатын өзге де іс-әрекеттер жасау немесе оларды жасау, өртеу немесе өзге де сол мақсаттарда жасалған адамның өмірі, сол сияқты мемлекет немесе қоғам қайраткерінің өміріне қол сұғу, оның мемлекеттік немесе өзге де саяси қызметін тоқтату не осындай қызметі үшін кек алу мақсатында жасалған;
- 8.1.5. "мемлекеттік органдардың іс-әрекеттерімен", оның ішінде тәркілеу, реквизициялау, ұлттандыру, экспроприациялау, тәркілеу, жою немесе бүліну әскери органдардың, үкіметтің, немесе жергілікті муниципалдық билік, немесе сақтандырылған мүліктің орналасқан жері бойынша кеден, сондай-ақ Сақтанушының осы мүлікке меншік құқығын тоқтату нәтижесінде сақтандырылған мүлікті жоғалтуы заңды күшіне енген сот шешімі негізінде;
- 8.1.6. "бактериологиялық, зендік, вирустық немесе басқа да қауіпті субстанциялардың әрекеттерімен", соның ішінде тікелей немесе жанама, нақты немесе кейінгі, толық немесе ішінара ластану немесе ластану объектілерінің ағуы, босатылуы, атқылауы немесе бүркілуі. Қауіпті субстанциялар деп олардың босатылуы нәтижесінде сақтандырылған мүліктің құнына, пайдалануға жарамдылығына зақым келтіруі немесе жоғалтуы мүмкін кез келген материалдар түсініледі.
- 8.1.7. бомбаларды, миналарды, снарядтарды немесе өзге де қару-жарақтарды өндіру, пайдалану немесе сақтау;
- 8.1.8. қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған әрекеттерді; Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен қасақана қылмыстар немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған Сақтанушының (Пайда алушының) іс-әрекеттерін қоспағанда, Сақтанушының (Пайда алушының) сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттерін қоса алғанда, "Сақтанушының (Пайда алушының) құқыққа қарсы іс-әрекеттерімен", сақтандыру жағдайымен себептік байланыста; Сақтанушымен (Пайда алушымен) еңбек қатынастарында тұратын адамдардың құқыққа қарсы іс-

кимылдары, сондай-ақ аталған адамдардың және/немесе Сақтанушының (Пайда алушының) алкогольді, есірткі құралдарын немесе басқа да мас ететін заттарды пайдаланудан немесе дәрілік препараттарды медициналық емес мақсаттарда қолданудан туындаған кез келген нысандағы мас күйіндегі іс-әрекеттері;

- 8.1.9. жолдардың немесе тротуарлардың жабындарының, сондай-ақ іргетастардың, қабырғалардың, тірек конструкцияларының немесе ғимараттардың, құрылыстардың не инженерлік құрылыстардың жабындарының шөгуді, жарылуын, қысылуын, кеңеюін немесе ісінуін қоса алғанда, егер бұл зақым Шартта айқындалған сақтандыру жағдайларының тікелей салдары болып табылмаса, "ақаулар мен кемшіліктермен"; оның ішінде сақтандырылған ғимараттардың ақаулары мен кемшіліктерімен, Сақтанушыға немесе оның органдарына, қызметкерлеріне немесе уәкілетті тұлғаларға белгілі болуы тиіс Шарт жасасу сәтінде бұрыннан бар құрылыстар; өндіріс ақаулары немесе сапасыз материалдарды пайдалану;
- 8.1.10. сақтандырылған мүліктің табиғи тозуын немесе оның қасиеттерін немесе пайдалы қасиеттерін біртіндеп жоғалтуын, сақтандырылған мүліктің түсінің, иісінің, салмағының өзгеруін не оның табиғи факторлардан немесе сақтандырылған мүліктің ерекше ерекшеліктерінен туындаған табиғи себептер бойынша оның кішіреюін, кебуін, созылуын, ағып кетуін немесе булануын, коррозияның, коррозияның, тотығудың әсерінен зақымдануын, зең, саңырауқұлақ, бактериялар, ашыту, өздігінен жану, шірік, жарамдылық мерзіміні өтіп кетуі, сақтандырылған мүліктің табиғи ескіруі.
- 8.1.11. үй-жайлардың немесе сақтандырылған мүліктің температурасының өзгеруін немесе ылғалдылық деңгейінің өзгеруін қоса алғанда, оның ішінде жылыту, сумен жабдықтау, кәріз жүйелерінің табиғи тозуы себебінен, сондай-ақ жылытуға, ауаны баптауға, салқындатуға немесе түтін шығаруға арналған жабдықтың жұмыс істеуіндегі іркілістер немесе тиісінше жұмыс істемеу себебінен, басқарудағы қателіктерден немесе жеткіліксіз жұмыс істеуінен болатын "ауа температурасының әсерінен" бос немесе бос үй-жайларда су құбыры, жылу немесе өртке қарсы жүйелердің қату жағдайларын қоса алғанда, осы жабдықтың өнімділігі; сақтандыру аумағы үшін қалыпты болып табылатын қоршаған ортаның ауа температурасының әсері. Сақтандыру аумағы үшін қалыпты температура ауаның абсолюттік ең төменгі температурасынан төмен емес және сақтандыру аумағындағы ауаның абсолюттік ең жоғары температурасынан аспайтын температура болып табылады;
- 8.1.12. сақтандырылған мүлікті кеміргіштермен немесе жәндіктермен зақымдау;
- 8.1.13. жобалаудағы, жоспарлаудағы, дизайндағы қателіктер;
- 8.1.14. Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне немесе Шартқа байланысты жөндеуді немесе қызмет көрсетуді жүргізетін өндіруші, жеткізуші, мердігер немесе ұйым жауапты болатын сақтандырылған мүліктің зақымдануы;
- 8.1.15. Сақтанушының (Пайда алушының) және/немесе Сақтанушымен (Пайда алушымен) еңбек немесе шарттық қатынастарда тұрған адамдардың құрылыс немесе монтаждау жұмыстары, сондай-ақ сақтандырылған жылжымайтын мүлікті реконструкциялау, қайта жабдықтау немесе бұзу жөніндегі жұмыстары барысында сақтандырылған мүліктің бүлінуі;
- 8.1.16. төмендегілердің нәтижесінде пайда болған "механизмдердің, машиналар мен жабдықтардың зақымдануы":
 - 8.1.16.1. сақтандырылған мүліктің құлауына және олардың басқа заттарға соғылуынан зақымдануына, өзге де механикалық зақымдарға әкеп соққан кабельдердің немесе шынжырлардың үзілуі;
 - 8.1.16.2. шамадан тыс жүктеме, қызып кету, діріл, ыдырау, кептелу, бөгде заттармен механизмнің бітелуі, механизм ішіндегі қысымның өзгеруі, орталықтан тепкіш күштің әсері;
 - 8.1.16.3. гидравликалық соққы немесе бу қазандықтарында және ұқсас құрылғыларда сұйықтықтың болмауы;
 - 8.1.16.4. сақтандырылған мүлікті жобалаудағы, дайындаудағы немесе монтаждаудағы (құрастырудағы) материалдардың ақаулары, қателіктер;
 - 8.1.16.5. сақтандырылған мүлікті пайдалануда немесе қызмет көрсетуде қызмет көрсетуші персоналдың байқаусызда жіберген қателігі;
 - 8.1.16.6. бақылау-өлшеу аспаптарының, қауіпсіздік жүйелерінің істен шығуы;
 - 8.1.16.7. Сақтанушының бақылауындағы немесе операциялық пайдалануындағы ғимараттардың құлауы мен жарықтары, егер құлау мен жарықтар сақтандыру жағдайының салдары болып табылмаса;
 - 8.1.16.8. қазандықтардың, экономайзерлердің, резервуарлар мен құбырлардың, ниппельді ағынының және/немесе қазандық тігістерінің ақауларының жарылуы, құлауы, зақымдануы немесе қызып кетуі;
 - 8.1.16.9. жану камераларында пайда болатын жарылыстар кезінде ішкі жану қозғалтқыштары бар механизмдердің зақымдануы.

- 8.1.17. «компьютерлік қылмыстар және / немесе электрондық деректердің жоғалуы, бүлінуі», атап айтқанда:
- 8.1.17.1. ақпаратты өңдеу немесе электрондық жазбаларды өшіру немесе компьютерлік тасымалдағыштардағы немесе ақпаратты, бағдарламаларды немесе бағдарламалық қамтамасыз етуді сақтаудың басқа да құралдарындағы ақпараттың бүлінуі;
 - 8.1.17.2. деректердің, бағдарламалық жасақтаманың немесе компьютерлік бағдарламалардың функционалдығын, жарамдылығын, пайдалану мүмкіндігін немесе қолжетімділігін төмендету;
 - 8.1.17.3. компьютерлік технологияларды және/немесе интернетті және басқа компьютерлік желілерді, соның ішінде компьютерлік вирустарды бұзу мен таратуды қолдана отырып жасалған қылмыстар;
- 8.1.18. келесі жағдайларда "су мен басқа сұйықтықтардың әсері":
- 8.1.18.1. егер олар еден деңгейінен 10 (он) сантиметрден төмен емес орналасқан стеллаждарда, сөрелерде, паллеттерде немесе қалқандарда сақталмаса, жер төле үй - жайларындағы тауар қорларына залал келтіру;
 - 8.1.18.2. кез келген резервуарды, құрылғыны немесе су құбырларын жөндеу, ауыстыру кезіндегі зақым;
 - 8.1.18.3. сақтандыру аумағында су құбыры, кәріз, жылыту және өртке қарсы жүйелерді тиісінше пайдаланбау, оларға уақтылы қызмет көрсетпеу және жөндеу;
 - 8.1.18.4. сақтандырылған жылжымайтын мүлік күрделі жөндеу үшін немесе өзге де мақсаттар үшін 60 (алпыс) күнтізбелік күннен астам мерзімге босатылған жағдайда судан және жоғарыда көрсетілген құбыржол жүйелерінің буынан уақтылы босатылмау.
- 8.1.19. оттың пайда болуымен немесе онсыз электр тогының әсері (мысалы, желідегі ток күші мен электр кернеуінің айырмашылығы; оқшаулаудың бұзылуы, оның ішінде қысқа тұйықталу: орамдағы тұйықталу, корпусқа тұйықталу немесе жерге тұйықталу; байланыстың жеткіліксіздігі; өлшеу, реттеу аспаптары мен қауіпсіздікті қамтамасыз ететін аспаптарының істен шығуы);
- 8.1.20. егер ол Сақтанушының (Пайда алушының) және/немесе Сақтанушымен (Пайда алушымен) еңбек немесе шарттық қатынастарда тұратын адамдардың, жарылыс жұмыстарының, шұңқырлардан немесе карьерлерден топырақ алудың, бос орындарды толтырудың немесе жер толтыру жұмыстарын жүргізудің, сондай-ақ қатты, сұйық немесе газ тәрізді пайдалы қазбалар кен орындарын өндірудің немесе игерудің салдарынан болған, көшкіннен, шөгуден немесе топырақтың өзге де қозғалысынан келтірілген залал;
- 8.1.21. өрттен, түтіннен және/немесе өрт сөндіру шараларын қолданудан туындамаған өрттің зақымдануынан келтірілген залал, сондай-ақ сақтандырылған мүлікке отпен, жылумен немесе өзге де термиялық әсермен өңдеу нәтижесінде немесе өзге де мақсаттарда (мысалы, кептіру, пісіру, үтіктеу, темекі шегу, қуыру, ыстық өңдеу үшін) келтірілген залал немесе металдарды балқыту және т. б.);
- 8.1.22. Ылғи да, тұрақты немесе ұзақ мерзімді термиялық әсерден туындаған немесе газдардың, булардың, сәулелердің, сұйықтықтардың, ылғалдың немесе кез келген, соның ішінде атмосфералық емес жауын-шашынның (күйе, күйе, түтін, шаң және т. б.) әсерінен туындаған залал. Бұл залалдар, егер жоғарыда аталған әсер кенеттен және күтпеген болса, өтелуге жатады.
- 8.1.23. егер бұл тесіктер дауылдың, құйынның, ураганның немесе торнадонның тікелей әсерінен туындамаса немесе Шарттың талаптарына сәйкес сақтандыру жағдайларының салдары болып табылса, сақтандырылған үй-жайларға жаңбырдың, қардың, бұршақтың немесе кірдің жабық емес терезелер, есіктер, әдейі жасалған немесе ғимарат конструкцияларының тозуы немесе ақаулары салдарынан пайда болған тесіктер арқылы кіруі салдарынан туындаған залал;
- 8.1.24. Сақтанушының немесе оның туыстарының, Сақтанушымен еңбек, шарттық қатынастарда тұратын, алкогольді, есірткі құралдарын немесе басқа да мас ететін заттарды пайдаланудан немесе дәрілік препараттарды медициналық емес мақсаттарда қолданудан туындаған кез келген нысандағы мас күйінде жүзеге асырылған адамдардың құқыққа қайшы әрекеттері нәтижесінде туындаған залал;
- 8.1.25. психикалық аурумен, алкоголизммен, нашақорлықпен, эпилепсиямен және олардың әрекет қабілеттілігін шектейтін басқа да аурулармен ауыратын адамдардың іс-әрекеттерінен келтірілген залал;
- 8.1.26. отын, газ, бу, жылу тасымалдағыш, салқындатқыш, су немесе басқа сұйықтықтарды беруді тоқтату немесе үзу;
- 8.1.27. Сақтанушының техникалық ақаулы мүлікті (өндірістік және өзге де жабдықты) пайдалануы нәтижесінде немесе дайындаушы кәсіпорын белгілеген техникалық сипаттамасы мен пайдалану қағидаларын бұза отырып; не тиісті жұмыстарды жүзеге асыру үшін рұқсаты жоқ немесе жеткілікті біліктілігі жоқ адамдар келтірген залал;
- 8.1.28. кез келген жөндеу, монтаждау, іске қосу, сынақтарды қайта жаңарту, баптау, техникалық қызмет көрсету, сақтандырылған мүлікті қайта жоспарлау нәтижесінде туындаған залал;

- 8.1.29. Сақтанушының сүйемелдеуінсіз сақтандырылған мүлікті сақтандыру аумағы шегінде (тиеу мен түсіруді қоса алғанда) өткізу салдарынан туындаған залал.
- 8.2. Сақтандырушы Шартқа сәйкес келесілерге жауапты болмайды:
- 8.2.1. аумақты сақтандырылған мүліктің сынықтарынан немесе қалдықтарынан тазарту немесе сақтандырылған жылжымайтын мүліктің сынуы, жер мен суды тазарту бойынша шығыстар;
- 8.2.2. құбырлармен қосылған жүйелер мен аппараттарды, крандарды, вентильдерді, бактарды, ванналарды, радиаторларды, жылыту қазандықтарын және т. б. қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей жөндеу немесе ауыстыру жөніндегі шығыстар;
- 8.2.3. ұрлық (жоғалу), әсер ету, шаң немесе ауа райы жағдайлары (найзағайдан басқа) нәтижесінде ашық жерде сақталатын мүлік.
- 8.3. Сақтандырумен Сақтанушының (Пайда алушының) шығындары (мысалы, жіберіліп алынған пайда, моральдық зиян, мүліктің тауарлық түрінің жоғалуы, айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы, өсімпұл немесе ақшалай түрдегі өзге де айыппұл санкциялары) өтелмейді, тіпті егер олар сақтандыру жағдайының белгілері бар болған оқиғадан немесе сақтандыру жағдайынан туындаған болса да;
- 8.4. Егер Шартта көзделген оқиға Шарттың қолданылу мерзімі басталғанға дейін немесе ол аяқталғаннан кейін орын алса, нәтижесінде пайда болған залалды Сақтандырушы өтемейді;
- 8.5. Егер Шарттың қолданылу кезеңінде қатарынан 72 (жетпіс екі) сағат ішінде белгілі бір түрдегі бірнеше дүлей зілзала орын алса, онда мұндай оқиғалар бір сақтандыру жағдайы болып есептеледі.
- 8.6. Сақтандыру Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де жағдайларда келтірілген залалды өтемейді.
- 8.7. Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, төменде көрсетілген мүлік сақтандыруға жатпайды:
- 8.7.1. рамалық қамыс, саман үйлер;
- 8.7.2. аяқталмаған нысандар;
- 8.7.3. аяқталмаған объектілерге тікелей жақын орналасқан құрылыстар;
- 8.7.4. ұлттық және шетел валютасындағы қолма-қол ақша;
- 8.7.5. акциялар, облигациялар және басқа да бағалы қағаздар;
- 8.7.6. модельдер, макеттер, үлгілер, пішіндер, көрме даналары және т. б.;
- 8.7.7. маркалар, монеталар, ақша белгілері және бонустар;
- 8.7.8. құймалардағы қымбат металдар, жақтаусыз асыл тастар, зергерлік бұйымдар;
- 8.7.9. бағалы металдардан немесе асыл тастардан жасалған бұйымдар;
- 8.7.10. тарихи құндылығы бар музыкалық аспаптар;
- 8.7.11. суреттер, картиналар, мүсіндер, маркалар, монеталар коллекциясы және басқа да коллекциялар немесе өнер туындылары
- 8.7.12. компьютерлік және ұқсас жүйелердің техникалық ақпарат тасымалдаушылары, атап айтқанда магниттік пленкалар мен кассеталар, магниттік дискілер, жад блоктары және т. б.;
- 8.7.13. діни ғибадат заттары;
- 8.7.14. ауыл шаруашылығы ұйымдарының, шаруа (фермер) қожалықтары мен егістік жер учаскелерінің, жеке қосалқы шаруашылықтардың жер құрамынан жер учаскелері, ауыл шаруашылығы алқаптары
- 8.7.15. ғимараттар мен құрылыстардың сыртынан бекітілген дінгектер, антенналар, кондиционерлер, ашық электр сымдары, жарнамалық қондырғылар, плакат қалқандары және т. б.;
- 8.7.16. жұмсақ материалдармен (кенеппен, пленкамен, үрлемелі құрылыммен немесе сол сияқтылармен) қорғалса да немесе ашық құрылымдардың ішінде сақталса да, ашық аспан астында сақталатын жылжымалы мүлік.
- 8.7.17. антиквариат, сирек кітаптар, аң терісі және аң терісі;
- 8.7.18. сақтандыру орнынан тыс кез келген түрдегі құбырлар;
- 8.7.19. теңізде, өзге де табиғи немесе жасанды су айдындарында орналасқан мүлік;
- 8.7.20. теңізде мұнай немесе өзге де пайдалы қазбаларды өндіруге арналған кез келген құрылғылар немесе қондырғылар;
- 8.7.21. өсімдіктер мен жануарлар;
- 8.7.22. егер Сақтанушы сақтандырылған мүлікті сақтауға мүдделі болмаса, Сақтанушы сенімгерлік басқаруға қабылдаған, жалға, лизингке, жалға алуға, кепілге, сақтауға, комиссияға, сатуға және басқа да заңды негіздер бойынша алған мүлік;
- 8.7.23. аялдама кешендерін қоса алғанда, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес жермен тығыз байланысты жылжымайтын мүлікке жатпайтын құрылыстар мен құрылыстар (дүңгіршектер, дүңгіршектер сияқты);

- 8.7.24. пайдалану мерзімі 50 (елу) жылдан жоғары жылжымайтын мүлікке жататын құрылыстар мен құрылыстар;
- 8.7.25. рамалық-қамыс, саман, шпал және ағаш сияқты ғимараттардың тұрақсыз материалынан жасалған құрылымдар мен құрылымдар.
- 8.7.26. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес айналымнан алынған немесе айналымда шектелген өзге де мүлік.
- 8.8. Кез келген жағдайда келесі мүлік сақтандыруға жатпайды:
 - 8.8.1. автомобиль, теміржол, әуе, су көлігі, оның ішінде көлік құралдары, жылжымалы құрылыс, ауыл шаруашылығы немесе өзге де машиналар;
 - 8.8.2. жүктер;
 - 8.8.3. жарылғыш заттар;
 - 8.8.4. барлық қосалқы жабдықтарды қоса алғанда, ядролық реакторлар мен ядролық энергетикалық қондырғылар;
 - 8.8.5. ядролық энергетикада қолданылатын ядролық отынның немесе шикізаттың кез келген түрі;
 - 8.8.6. ядролық қарудың кез келген түрі және олардың компоненттері;
 - 8.8.7. атом электр станциясының аумағындағы кез келген мүлік;
 - 8.8.8. атом энергиясын өндіру, ядролық отынды немесе атом энергетикасына арналған шикізатты өндіру, пайдалану немесе сақтау үшін пайдаланылатын немесе пайдаланылатын кез келген мүлік;
 - 8.8.9. қолжазбалар, жоспарлар, схемалар, сызбалар, бухгалтерлік кітаптар және іскери кітаптар;
 - 8.8.10. Сақтанушы меншік құқығында немесе өзге де заңды негіздерде билік етпейтін мүлік;
 - 8.8.11. Жануарлар, ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімі;
 - 8.8.12. опырылулар, көшкіндер, су тасқыны қаупі төнген аймақта, мұндай қауіп туралы белгіленген тәртіппен хабарланған сәттен бастап аймақтағы, егер мұндай хабарландыру сақтандыру шарты жасалғанға дейін жүргізілген болса, әскери іс-қимылдардағы немесе дүлей зілзалалардағы мүлік;
 - 8.8.13. құзыретті органдар ресми түрде дүлей зілзала аймағы, соғыс қимылдары аймағы деп жариялаған аймақтағы мүлік;
 - 8.8.14. техникалық зерттеп-қарау актілеріне сәйкес нысаналы пайдалану үшін жарамсыз деп танылған авариялық және ескірген күйдегі, сондай-ақ құзыретті мемлекеттік органдар белгіленген тәртіппен тұрақты, нысаналы пайдалануға жарамсыз деп таныған не өз кезегінде авариялық жағдайда тұрған, құзыретті мемлекеттік органдар белгіленген тәртіппен тұрақты пайдалануға/тұруға жарамсыз деп таныған ғимараттарда болған мүлік.

9. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАН БАС ТARTY

- 9.1. Сақтандырушы Сақтанушыға Шарттың талаптарына сәйкес барлық қажетті құжаттарды алған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан жазбаша дәлелді бас тартуды жібереді.
- 9.2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Сақтанушы (Пайда алушы) сотқа шағымдана алады.
- 9.3. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға немесе оның мөлшерін азайтуға, шартқа және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес уәкілетті органдардың деректері мен құжаттары негізінде барлық мән-жайлар анықталғанға дейін төлемді кейінге қалдыруға құқығы бар.
- 9.4. Сақтандырушы шартта көрсетілмеген мүлікке келтірілген залалды өтемейді.
- 9.5.
- 9.6. Сақтандыру төлемі де төленбеуі мүмкін, егер:
 - 9.6.1. Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарласа;
 - 9.6.2. Сақтанушы сақтандыру жағдайынан келтірілген залалды азайту бойынша әдейі шаралар қабылдаған жоқ;
 - 9.6.3. Сақтанушы зиян келтіргені үшін кінәлі адамнан тиісті өтемақы алса;
 - 9.6.4. Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу жағдайларын тергеуге және оған келтірілген залалдың мөлшерін анықтауға кедергі келтірсе;
 - 9.6.5. Сақтанушы (Пайда алушы) Шартта белгіленген сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттар мен мәліметтерді ұсынбаған болса;
 - 9.6.6. Сақтанушы сақтандыру жағдайының басталуына жауапты адамға өзінің талап ету құқығынан бас тартса, сондай-ақ Сақтанушыға жауапты тұлғаға талап қою құқығын беру үшін қажетті құжаттарды Сақтандырушыға беруден бас тартса;

- 9.6.7. Сақтанушы сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы құзыретті / уәкілетті органдарға мүмкіндігіне ие бола отырып мәлімдемесе не бұл фактіні осы органдар растамаса;
- 9.6.8. Сақтанушы Сақтандыру шартынан және/немесе сақтандыру ережелерінен туындайтын талаптарды бұзса, бұл сақтандыру жағдайының басталуына ықпал етсе.
- 9.7. Шарттың талаптарын, сақтандыру ережелерін, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының ережелерін сақтамау Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға әкеп соқса. Сақтандырушыны Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату бір мезгілде Сақтандырушыны Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатса. Бұл жағдайда үшінші тұлғаға келтірілген зиянды өтеу үшін жауапкершілік Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен тікелей зиян келтірушіге жүктеледі.

10. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ЖӘНЕ РЕСІМДЕУ ТӘРТІБІ

- 10.1. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы Сақтандырушы белгілеген нысанды сақтандыруға өтініш-сауалнаманы толтырады және толтырылған өтініш-сауалнаманы Сақтандырушыға береді. Сақтандыруға арналған сауалнама-өтінішті Сақтанушы не оның уәкілетті өкілі өз қолымен толтырады. Сауалнама-өтініште Сақтанушы сақтандырылған мүлік, орналасқан жері және басқа да қажетті ақпарат туралы нақты және толық мәліметтерді көрсетуге міндетті. Сақтандыруға арналған өтініште көрсетілген деректердің дұрыстығы үшін Сақтанушы жауапты болады. Сауалнама-өтінішке Сақтанушы не оның уәкілетті өкілі қол қоюға, сондай-ақ егер Сақтанушы заңды тұлға болып табылса, мөрмен куәландырылуға тиіс. Сауалнама-өтініш Сақтандыру шартын жасасу үшін негіз болып табылады.
- 10.2. Сақтанушы Сақтандырушыға немесе ол уәкілеттік берген тұлғаға сақтандыруға қабылданатын мүлікті қарау (сараптау) үшін мүмкіндік береді;
- 10.3. Сақтанушы Сақтандырушыға Сақтанушының (Пайда алушының) сақтандыруға қабылданатын мүлікке қатысты мүліктік мүддесін растайтын құжаттарды ұсынады.
- 10.4. Сақтандыру шарты Сақтанушының өтініші және сақтандыруға қабылданатын мүлікті қарау (сараптау) нәтижелері негізінде жасалады.
- 10.5. Егер сақтандыруға бірнеше жылжымайтын және жылжымалы мүлік объектісі қабылданған жағдайда сақтандырылған мүлік туралы нақты және толық мәліметтерді көрсете отырып, Сақтандырушы белгілеген нысанда сақтандыруға қабылданатын сақтандырылған мүліктің жазбаша сипаттамасы ресімделеді. Мүліктің тізімдемесі Сақтанушы немесе оның уәкілетті өкілі қол қоятын Сақтандыру шартына қосымша ретінде ресімделеді, сондай-ақ егер Сақтанушы заңды тұлға болып табылса, мөрмен куәландырылады.
- 10.6. Сақтандыру шарты жасалғаннан кейін өтініш-сауалнама, тексеру актісі және сақтандырылған мүліктің тізімдемесі Сақтандыру шартының ажырамас бөлігіне айналады және Сақтандырушыда сақталады.
- 10.7. Сақтандыру шартына барлық қосымшалар мен толықтырулар Сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып табылады.
- 10.8. Сақтанушы өтініште, сақтандыруға қабылданатын мүліктің тізімдемесінде және Сақтандыру шартында өзі ұсынған деректердің дұрыстығы мен толықтығы үшін жауап береді және Сақтандырушыға сақтандыруға қабылданатын мүлікке қатысты тәуекел дәрежесін айқындау үшін елеулі маңызы бар өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға міндетті. Сақтанушы сонымен қатар Сақтандырушы өзіне қойған барлық сұрақтарға, тәуекел дәрежесін анықтау мақсатында, сақтандыруға қабылданатын мүлікке қатысты сұрақтарға жауап беруге міндетті. Сақтанушының осы міндеттерді орындамауы Сақтандырушыға Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу құқығын береді не Сақтандырушыны сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру жөніндегі міндеттемелерден босатуға әкеп соғады.
- 10.9. Сақтанушыға меншік құқығымен тиесілі мүліктің және ол шарттық шарттарда иелік ететін/пайдаланатын мүліктің тізімдемесін (тізбесін) ресімдеу жеке жүргізіледі.
- 10.10. Сақтанушы Сақтандыру шартын жасасу кезінде Пайда алушыны тағайындауға құқылы.
- 10.11. Сақтанушы сақтандыру жағдайы басталғанға дейін Сақтандырушыны бұл туралы жазбаша хабардар ете отырып, Пайда алушыны басқа тұлғамен алмастыруға құқылы, бұл туралы Тараптар тиісті қосымша келісім жасайды.
- 10.12. Сақтанушымен келісімінен туындайтын Сақтандыру шарты бойынша белгілі бір міндеттерді орындағаннан кейін немесе Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру бойынша талап қойғаннан кейін Пайда алушыны басқа тұлға алмастыру алмайды.

- 10.13. Бірнеше тұлғаның үлестік меншігіндегі мүлікті олардың әрқайсысы өзіне тиесілі үлесте немесе барлық меншік иелері әрқайсысының үлесін көрсете отырып, бір Сақтандыру шарты бойынша жеке сақтандыруы мүмкін.
- 10.14. Бірнеше тұлғаның бірлескен меншігіндегі мүлікті олардың біреуі Сақтандыру шартын жасасуға мүліктің қалған меншік иелерінің жазбаша келісімі болған жағдайда сақтандыруы мүмкін.
- 10.15. Сақтандырушы мүліктің бар-жоғын және жай-күйін, сондай-ақ Сақтанушы хабарлаған мүлік туралы мәліметтердің дұрыстығын тексеруге құқылы.

11. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ

- 11.1. Сақтандыру мерзімі Тараптардың келісімі бойынша белгіленеді.
- 11.2. Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, онда Сақтандыру шартын бір жылдан кем мерзімге жасасу кезінде сақтандыру сыйлықақысы жылдық сыйлықақыдан мынадай мөлшерде белгіленеді (толық емес ай толық деп есептеледі):

Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі айлармен											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Сақтандыру сыйлықақысының жалпы жылдық мөлшерінің пайызы											
20%	30%	40%	50%	60%	70%	75%	80%	85%	90%	95%	100%

- 11.1. Бір жылдан астам мерзімге сақтандыру кезінде Сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы тұтастай алғанда сақтандырудың бүкіл кезеңі үшін сақтандыру сыйлықақыларының сомасы ретінде белгіленеді.
- 11.2. Сақтандыру шарты, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру сыйлықақысы төленген күннен кейінгі күннен бастап күшіне енеді (сақтандыру қорғанысы күшіне енеді). Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру қорғаудың қолданылу кезеңі Сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.
- 11.3. Бұл ретте сақтандыру сыйлықақысын төлеу күні Сақтандырушының банктік шотына ақшалай қаражаттың немесе Сақтандырушының кассасына қолма-қол ақшаның түскен күні болып есептеледі.
- 11.4. Сақтандыру шарты өзінің қолданысын Сақтандыру шартының қолданылу мерзімінің соңғы күнінде тоқтатады.

12. ТӘУЕКЕЛ ДӘРЕЖЕСІНІҢ ӨЗГЕРУІ

- 12.1. Шарт жасалғаннан кейін Сақтанушының тәуекел дәрежесін едәуір арттыруға әкелетін қандай да бір іс-әрекеттер жасауға немесе оған жол беруге құқығы жоқ.
- 12.2. Егер ол тәуекел дәрежесінің едәуір артуына әкелетін мән-жайлар туралы білсе, ол Сақтандырушыға бұл туралы дереу хабарлауға міндетті.
- 12.3. Тәуекел дәрежесінің едәуір артуына алып келетін мынадай мән-жайлар:
- 12.3.1. сақтандырылған мүліктің сипаттамаларын өзгерту;
- 12.3.2. меншік құқығының (иеленудің, пайдаланудың немесе өкімнің) сақтандырылған мүлікке басқа тұлғаға ауысуы;
- 12.3.3. сақтандырылған мүлікті мүліктік жалдауға (жалға алуға), лизингке, жалға алуға, кепілге және өзге де ауыртпалыққа беру;
- 12.3.4. өндірісті тоқтату немесе оның сипатының айтарлықтай өзгеруі;
- 12.3.5. сақтандыруға арналған өтініште көрсетілген сақтандырылған мүлікті пайдалану мақсаттарын өзгерту;
- 12.3.6. сақтандырылған мүлікті бұзу, қайта құру немесе қайта жабдықтау;
- 12.3.7. сақтандыру жағдайының басталуына қарамастан, сақтандырылған мүлікке айтарлықтай зиян келтіру немесе жою;
- 12.3.8. қосарланған сақтандырудың болуы;
- 12.3.9. Шарт жасасу кезінде Сақтанушының өтінішінде көрсетілген ақпараттың өзгеруі, Шарт жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардың елеулі өзгеруі. Мән-жайлардың өзгеруі олар соншалықты өзгерген кезде маңызды деп танылады, егер Тараптар мұны ақылға қонымды түрде болжай алса, онда Шартты олар мүлдем жасамас еді немесе басқа шарттармен жасар еді.

- 12.4. Тәуекел дәрежесінің жоғарылауы болды ма, жоқ па, Сақтандырушы шарттың қолданылу мерзімі ішінде сақтандырылған мүліктің жай-күйі мен құнын, сондай-ақ Сақтанушы оған хабарлаған мәліметтердің дұрыстығын тексеруге құқылы.
- 12.5. Тәуекел дәрежесі жоғарылаған жағдайда Сақтандырушының тәуекел дәрежесіне сәйкес келетін қолданыстағы Шарттың талаптарына өзгерістер енгізуді талап етуге немесе Шарттың қолданылуын тоқтатуға құқығы бар. Егер тәуекел дәрежесі ерік-жігерден тыс жоғарыласа және Сақтанушының іс-әрекетіне байланысты болмаса, Шартты Сақтандырушы біржақты тәртіппен соңғысы бұл туралы білетін күннен бастап бір ай ішінде бұзуы мүмкін. Шарт Сақтанушыға жоспарланған бұзылу күніне дейін күнтізбелік 30 (отыз) күн бұрын жіберілетін жазбаша хабарлама арқылы бұзылады.
- 12.6. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар жойылған болса, Сақтандырушының Шартты бұзуды талап етуге құқығы жоқ.

13. САҚТАНУШЫ ТАРАПЫНАН САҚТАЛУҒА МІНДЕТТІ ҚАУІПСІЗДІК ҚАҒИДАЛАРЫ МЕН НОРМАЛАРЫ

- 13.1. Сақтанушы сақтандырылған мүлікті пайдалану және оған қызмет көрсету жөніндегі қағидаларды, оның ішінде, бірақ онымен шектелмей, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген өртке қарсы қауіпсіздік қағидалары мен нормаларын сақтауға, жоспарлы, косметикалық және күрделі сипаттағы қажетті жөндеу жұмыстарын уақтылы орындауға міндетті.
- 13.2. Егер Сақтанушы Шарттың 13.1-тармағын бұзса және / немесе Сақтанушы (Пайда алушы) осы нормалардың бұзылғаны туралы білсе және оларды жоюға кедергі жасамаса, Сақтандырушы Шартта көзделген тәртіппен және мерзімдерде Шартты бұзуға құқылы.
- 13.3. Сақтандырушының тікелей себебі Шарттың 13.1-тармағында көрсетілген қауіпсіздік нормаларын бұзу болып табылатын сақтандыру жағдайлары бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқығы бар. Алайда сақтандыру төлемі, егер бұл нормаларды бұзу зиянның себептерімен байланысты болмаса, жүзеге асырылады.

14. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

14.1. Сақтандырушының құқығы:

- 14.1.1. Шарттың қолданылу мерзімі ішінде сақтандырылған мүліктің жай-күйін, сондай-ақ оған Сақтанушы хабарлаған мүлік туралы мәліметтердің Сақтандыру шарттары өзгерген-өзгермегеніне қарамастан, нақты мән-жайларға сәйкестігін тексеру;
- 14.1.2. қажет болған жағдайда сақтандыру жағдайының басталу фактісі мен себебін растайтын тиісті құжаттар мен ақпаратты ұсыну туралы құзыретті органдарға сұрау салу жолдау. Егер құзыретті органдарда Сақтандырушыға сақтандыру төлемінен бас тартуға негіз беретін материалдар болса, онда барлық мән-жайлар анықталғанға дейін төлемді кейінге қалдыру керек;
- 14.1.3. зақымдалған сақтандырылған мүлікті тексеруге қатысу;
- 14.1.4. Сақтанушы Шарттың талаптары мен сақтандыру ережелерін бұзған жағдайда Шартты мерзімінен бұрын тоқтату;
- 14.1.5. Қазақстан Республикасының заңнамасында, шартта және сақтандыру қағидаларында көзделген жағдайларда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту;
- 14.1.6. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін өзге де әрекеттер жасау.

14.2. Сақтанушының құқығы:

- 14.2.1. Шарт талаптарын ескере отырып, сақтандыру сомасы шегінде нақты залал мөлшерінде сақтандыру төлемін алу;
- 14.2.2. сақтандыру сомасы мен жауапкершілік көлемін өзгерту бөлігінде Сақтандыру шарттарын өзгерту;
- 14.2.3. Пайда алушының жазбаша келісімі берілген жағдайда Шартты мерзімінен бұрын бұзу;
- 14.2.4. Шарт жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алу;
- 14.2.5. сақтандыру құпиясына;
- 14.2.6. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін өзге де әрекеттер жасау.

14.3. Сақтандырушының міндеті:

- 14.3.1. Сақтанушыны сақтандыру ережелерімен және Шарт талаптарымен таныстыру;
- 14.3.2. Шарт бойынша қабылданған міндеттемелердің тиісінше орындалуына кепілдік беру;
- 14.3.3. өз тарапынан Шартты жасасу, орындауға немесе тоқтатуға байланысты өзіне белгілі болған Сақтанушының коммерциялық құпиясын қамтитын ақпаратты жария етпеді қамтамасыз ету;

- 14.3.4. Сақтанушы (Пайда алушы) сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдау үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, соңғы құжат қабылданған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде Сақтанушыны (Пайда алушыны) жетіспейтін құжаттар туралы хабардар ету;
- 14.3.5. оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған жағдайда Шартта белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүргізу;
- 14.3.6. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасау.

14.4. Сақтанушының міндеті:

- 14.4.1. Шарт жасасу кезінде Сақтандырушы сұратқан, тәуекел дәрежесін айқындау үшін елеулі маңызы бар анық ақпаратты жазбаша түрде хабарлау;
- 14.4.2. сақтандырылған мүлікке ол сақтандырылмаған сияқты ұқыпты қарау;
- 14.4.3. сақтандырылған мүліктің кез келген шығынын, бұзылуын, зақымдануын болдырмау және/немесе азайту үшін барлық ақылға қонымды сақтық шараларын қолдану;
- 14.4.4. Шартта белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) төлеу;
- 14.4.5. Шарт бойынша тәуекел дәрежесінің ұлғаюына әсер ететін шарттар өзгерген кезде, тәуекелдің ұлғаюы Сақтанушының қалауы бойынша болмаса да, бұл туралы Сақтандырушыға Шартты бұзу немесе оған өзгерістер енгізу мәніне дереу жазбаша нысанда хабарлау және сақтандырылған мүлікті сақтау үшін қажетті шаралар қабылдау;
- 14.4.6. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасау.

**15. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БЕЛГІЛЕРІ БАР ОҚИҒА БОЛҒАН КЕЗДЕ
ТАРАПТАРДЫҢ ІС-ӘРЕКЕТТЕРІ**

- 15.1. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға болған кезде Сақтанушының (Пайда алушының) міндеті:
 - 15.1.1. сақтандыру жағдайының себептерін, барысы мен салдарын анықтау үшін барлық қажетті шараларды қабылдау;
 - 15.1.2. сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталған сәттен бастап 24 (жиырма төрт) сағат ішінде кез келген қолжетімді тәсілмен құзыретті уәкілетті органдарға және Сақтандырушыға хабарлауға және 3 (үш) жұмыс күні ішінде бұл туралы Сақтандырушыға жазбаша хабарлау .
 - 15.1.3. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайына байланысты оған қойылатын барлық талаптар туралы дереу хабарлау;
 - 15.1.4. зиянның алдын алу немесе азайту және адамдардың өмірін сақтау бойынша барлық мүмкін және орынды шараларды қабылдау;
 - 15.1.5. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдағанға дейін бүлінген сақтандырылған мүлікті сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталғаннан кейін болған күйінде сақтау. Сақтанушы сақтандырылған мүлікті қалпына келтіруді/жоюды көрсетілген сәтке дейін Сақтандырушының алдын ала жазбаша келісімімен ғана жүргізуге құқылы;
 - 15.1.6. Сақтандырушының бүлінген сақтандырылған мүлікті тексеруге және келтірілген залалдың мөлшерін белгілеуге қатысуын қамтамасыз ету;
 - 15.1.7. сақтандыру жағдайлары бойынша залалды өтеу туралы негізделген талаптар қойылған жағдайда Сақтандырушыға сот және соттан тыс қорғауда барлық мүмкін болатын жәрдем көрсету;
 - 15.1.8. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептерін, барысы мен салдарын, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшерін бағалауға мүмкіндік беретін оған қолжетімді барлық ақпарат пен құжаттаманы ұсыну;
 - 15.1.9. сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ ол келтірген залалды дәлелдеу ауыртпалығын көтеру, оның ішінде сараптама жұмыстарын жүргізуге, тәуелсіз сарапшының оқиға орнына шығуына, мамандарды тартуға және консультациялауға, қажетті құжаттарды жинауға және т. б. тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшы жүргізген сараптама (залалды бағалау) үшін қызметтерге ақы төлеуді жүргізу;
 - 15.1.10. егер Сақтандырушы Сақтандырушының да, Сақтанушының да мүдделерін қорғау үшін өз өкілін тағайындауды қажет деп тапқан жағдайда, сақтандыру жағдайының басталуына байланысты – аталған Сақтандырушы көрсеткен тұлғаларға осындай мүдделерді қорғау үшін сенімхат немесе өзге де қажетті құжаттар беру. Сақтандырушының сотта Сақтанушының мүддесін білдіруге немесе сақтандыру жағдайының басталуына байланысты Сақтанушының құқықтық қорғалуын өзгеше түрде жүзеге асыруға құқығы бар, бірақ міндетті емес.

- 15.2. Пайда алушы Сақтандырушыға Сақтанушының жасағанына немесе жасамағанына қарамастан, барлық жағдайларда сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлауға құқылы. Егер Сақтанушы Пайда алушы болып табылмаса, ықтимал шығындарды, оның ішінде сақтандырылған мүлікті құтқару және сақтау шараларын болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда мүмкін және орынды шараларды қабылдау міндеті де Пайда алушыға жүктеледі.
- 15.3. Сақтанушыдан (Пайда алушыдан) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы хабарлама алғаннан кейін Сақтандырушы:
 - 15.3.1. сақтандырылған мүлікке тексеру жүргізу, ол үшін Сақтанушының сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы хабарламасын алған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде өз өкілін қарау орнына және Сақтанушымен келісілген белгілі бір уақытта жіберу;
 - 15.3.2. Сақтанушының залал туралы жазбаша хабарламасын күтпей, зардап шеккен сақтандырылған мүлікті тексеруге кірісу. Сақтанушының (Пайда алушының) Сақтандырушыға бұған кедергі жасауға құқығы жоқ;
 - 15.3.3. Сақтанушыға осыған байланысты қажетті шараларды қабылдауды көрсете отырып, сақтандырылған мүлікті құтқаруға және сақтауға қатысу;
 - 15.3.4. Сақтанушының қатысуымен бүлінген сақтандырылған мүлікті тексеру актісін жасау;
 - 15.3.5. Сақтанушы/Пайда алушы ұсынған құжаттарды қарау және зерделеу;
 - 15.3.6. егер бұл жағдай сақтандыру деп танылса, сақтандыру төлемін жүргізу;
 - 15.3.7. Сақтанушыға сақтандыру жағдайында залалды азайту үшін жұмсаған шығындарын өтеу;
 - 15.3.8. Сақтанушы және/немесе Пайда алушы Сақтандырушыны шартты мерзімде сақтандыру жағдайының басталуы туралы немесе Шартқа сәйкес өзге де себептер бойынша хабардар етпеген кезде сақтандыру төлемінен бас тарту.

16. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ

- 16.1. Сақтандыру төлемі Шартта көзделген, бірақ Шартта белгіленген сақтандыру сомасынан аспайтын шартсыз франшизаны шегергендегі нақты залал мөлшерінде Пайда алушыға жүзеге асырылады.
- 16.2. Сақтандырушы Шарттың талаптарына сәйкес барлық қажетті құжаттарды алған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырады.
- 16.3. Пайда алушыға сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Сақтандырушы Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.
- 16.4. Сақтандыру төлемі Пайда алушыға осы залалды үшінші тұлғалардан өтеу тәртібімен алынған сомалар шегеріле отырып жүргізіледі.
- 16.5. Егер Сақтанушы (Пайда алушы) келтірілген залал үшін жауапты адамнан толық өтем алса, Сақтандырушы Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру төлемін толық көлемде жүргізу міндетінен босатылады.
- 16.6. Егер сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтанушы (Пайда алушы) келтірілген залалға жауапты адамнан толық көлемде өтем алса, Сақтандырушы төленген сақтандыру төлемінің сомасын қайтаруды талап етуге құқылы, ал келтірілген залалға жауапты адамнан өтем алған Сақтанушы (Пайда алушы) Сақтандырушыға алынған сақтандыру төлемінің сомасын тәртіп пен мерзімде қайтаруға міндетті, Сақтандырушының тиісті талабында көрсетілген.
- 16.7. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін, егер шартта өзгеше көзделмесе, Сақтандырушы жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің мөлшеріне азайтылған сақтандыру сомасы шегінде жауапкершілікті жалғастырады.
- 16.8. Бір себеппен болған бірнеше шығындар бір сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылады.
- 16.9. Егер залал шартсыз франшиза сомасынан аспаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады. Егер залал шартсыз шегерім сомасынан асып кетсе, онда сақтандыру төлемінің мөлшерін анықтаған кезде залал сомасынан шегерім алынады.
- 16.10. Сақтандырушының Сақтанушының сақтандырылған мүлкіне және (немесе) үшінші тұлғалардың мүлкіне залал келтірілген кезде сақтандыру төлемін сақтандыру төлемінің сомасы шегінде заттай нысандағы залалдың өтемақысымен ауыстыруға құқығы бар, оның ішінде:
 - 16.10.1. ұқсас мүлікті беру;
 - 16.10.2. зақымдалған сақтандырылған мүлікті жөндеуге қажетті құрылыс материалдарын беру.
- 16.11. Егер уәкілетті/құзыретті органдардан қосымша ақпарат алу және (немесе) Сақтандырушының сақтандыру жағдайына байланысты мән-жайларды анықтауы бойынша іс-шаралар жүргізу талап етілсе, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешімді қабылдау мерзімін үш айға ұзарта алады.
- 16.12. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыруды кейінге қалдыруға құқығы бар:

- 16.12.1. оның Пайда алушының сақтандыру төлемін алуға жарамдылығына күмәні бар – қажетті дәлелдер ұсынылғанға дейін;
- 16.12.2. ішкі істер органдары Сақтанушыға немесе оның уәкілетті тұлғаларына қарсы қылмыстық іс қозғады және залалдың басталуына әкеп соққан мән – жайларды, сондай-ақ егер сақтандырылған мүлікке қасақана зиян келтірді немесе жалған, алдау немесе алаяқтық жасады деген күдік болса-тергеу аяқталғанға дейін тергеп-тексеруді жүргізеді.
- 16.13.Сақтандыру сомасы шартты жасасу кезінде сақтандырылған мүліктің нақты құнынан аз болған жағдайда (сақтандырмау) сақтандыру төлемінің мөлшері мынадай формула бойынша есептеледі:

$$CT = \left(\text{Залал} * \frac{CC}{HK} \right) - \text{Франшиза}, \text{ мұндағы:}$$

CT – Сақтандыру төлемі;

Ущерб – Залал сомасы;

CC – Сақтандыру сомасы;

HK – Сақтандыру шартын жасасу сәтіндегі сақтандырылған мүліктің нақты құны.

- 16.14. Егер сақтандыру сомасы Шарт жасалған күнгі сақтандырылған мүліктің нақты құнынан асып кетсе, сақтандыру Шарт жасалған күнгі сақтандырылған мүліктің нақты құнынан асатын бөлігінде жарамсыз болып табылады.
- 16.15.Сақтандыру сомасының сақтандырылған мүліктің нақты құнына сәйкес келмеу фактісін Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін белгілеуі мүмкін.
- 16.16.Залалдың мөлшері сақтандыру жағдайы басталғанға дейін орын алған сақтандырылған мүліктің есептелген амортизациясын (тозуын) шегергендегі бүлінген сақтандырылған мүлікті қалпына келтіру құнын есептеуді негізге ала отырып, Сақтандырушы ұсынған тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшының актісі негізінде айқындалады.
- 16.17.Тараптар арасында залалдың себептері мен мөлшері туралы даулар туындаған жағдайда, Тараптардың әрқайсысының тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшылардың және/немесе мамандардың қызметтерін пайдалануға құқығы бар. Сарапшылардың және/немесе мамандардың қызметтері оларды шақырған Тараптың есебінен төленеді.
- 16.18.Сақтандырылған мүлік толық жойылған кезде (тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшы қалпына келтіруді жөндеудің орынсыздығын анықтаған немесе қалпына келтіруді жөндеу құны сақтандыру жағдайы басталған күні сақтандырылған мүліктің нақты құнының 80% - дан (сексен пайызынан) астамын құрайтын мүлікті жою) Сақтандырушының Пайда алушыға төлеуге құқығы бар:
- 16.18.1. жылжымалы мүлік бойынша сақтандыру жағдайы басталған күнгі бүлінген мүліктің нақты құны, бірақ 16.1, 16.13 және 16.14-тармақшаларды ескере отырып, сақтандыру сомасынан аспайды. Әрі қарай пайдалануға жарамды қалдықтардың құнын шегергендегі Шарттың
- 16.18.2. жылжымалы мүлік бойынша сақтандыру жағдайы басталған күнгі бүлінген мүліктің нақты құны, бірақ Сақтанушы Сақтандырушыға одан әрі пайдалануға жарамды қалдықтарды берген жағдайда, 16.1, 16.13 және 16.14-тармақшаларды ескере отырып, сақтандыру сомасынан аспайды. Меншік құқығын және/немесе мүлікті/жарамды қалдықтарды беруге байланысты барлық шығыстар сақтандырумен жабылмайды. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін мүлікке меншік құқығы Сақтандырушыға өтеді және Шарттың қолданылуы тоқтатылады;
- 16.18.3. Шарттың 16.1, 16.13 және 16.14-тармақшаларын ескере отырып, Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдаған кезде, бірақ сақтандыру сомасынан аспайтын және нақты құннан аспайтын ұқсас объектінің жылжымайтын мүлік бойынша қалпына келтіру құны.
- 16.19.Сақтанушы / Пайда алушы сақтандыру жағдайынан кейін қалған сақтандырылған мүліктен бүлінген болса да бас тартуға құқылы емес.

17. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНАН ШЫҒЫНДЫ АЗАЙТУҒА БАҒЫТТАЛҒАН ШЫҒЫСТАРДЫ ӨТЕУ

- 17.1. Шартта көзделген сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы (Пайда алушы) ықтимал залалдардың, оның ішінде сақтандырылған мүлікті құтқару мен сақтау шараларының алдын алу немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қабылдауға міндетті.
- 17.2. Шарттың 17.1-тармағында көрсетілген шараларды қабылдай отырып, Сақтанушы (Пайда алушы) Сақтанушыға (Пайда алушыға) хабарланса, Сақтандырушының нұсқауларын орындауға тиіс.

- 17.3. Сақтанушының (Пайда алушының) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін осындай шығыстар қажет болса немесе жүргізілсе, Сақтандырушы өтеуге тиіс.
- 17.4. Сақтанушының (Пайда алушының) шығындарды болғызбау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстары нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстардың өтемақысының жалпы сомасы Шартта көзделген сақтандыру сомасынан аспауы үшін, егер шығыстар Сақтанушының (Пайда алушының) Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаған болса, олар Сақтанушының (Пайда алушының) нұсқауларына қарамастан, толық мөлшерде өтеледі. сақтандыру сомасы.
- 17.5. Сақтандырушы ықтимал шығындарды азайту үшін Сақтанушының (Пайда алушының) оған әдейі ақылға қонымды және қол жетімді шаралар қолданбауы салдарынан туындаған шығындар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

18. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ЗАЛАЛДЫҢ МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ

- 18.1. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуын, келтірілген зиянның мөлшерін дәлелдеу үшін Сақтанушы (Пайда алушы) сақтандыру төлемін алу үшін Сақтандырушыға мынадай құжаттарды ұсынады:
- 18.1.1. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы жазбаша өтініш;
- 18.1.2. банк деректемелерін көрсете отырып, Пайда алушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы өтініші;
- 18.1.3. егер ол Шарт бойынша Сақтанушы болып табылмаса, Сақтанушының және Пайда алушының жеке куәлігінің көшірмесі (жеке тұлғалар үшін);
- 18.1.4. егер ол Шарт бойынша Сақтанушы болып табылмаса, Сақтанушы мен Пайда алушының құрылтай құжаттарының көшірмелері (заңды тұлғалар үшін);
- 18.1.5. Шарттың көшірмесі;
- 18.1.6. сақтандыру жағдайының басталуын, келтірілген залалдың мөлшерін дәлелдеу жөніндегі істі жүргізу құқығын және сақтандыру төлемін алу құқығын растайтын Сақтанушының (Пайда алушының) өкіліне сенімхат (қажет болған жағдайда);
- 18.1.7. сақтандырылған мүлікті иелену, пайдалану және/немесе оған билік ету құқығын растайтын құжаттар (сатып алу-сату, жалдау шарты немесе сақтандырылған мүлікті иелену, пайдалану және/немесе оған билік ету құқығын растайтын өзге құжат);
- 18.1.8. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін және оның мән-жайын растайтын құжаттар:
- 18.1.8.1. Өрт және түгін, жарылыс кезінде-өртке қарсы қызмет органдары берген өрт туралы акт, ықтимал себептерін, өрттің сипатын және туындаған салдарын көрсете отырып, өрт фактісі бойынша құзыретті органдардың құжаттары.
- 18.1.8.2. Су және басқа сұйықтықтар бүлінген жағдайда-су құбыры, кәріз, жылыту және өзге де жүйелерге қызмет көрсететін немесе олардың теңгерімінде болатын ұйымның комиссиялық актісі. Актімен судың, басқа сұйықтықтардың зақымдану фактісі расталады, зақымданудың себептері мен көлемі, сондай-ақ кінәсі зиян келтіру болжанатын адамдар көрсетіледі. Акт тиісті түрде ресімделуі тиіс.
- 18.1.8.3. Үшінші тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттері кезінде-көрсетілген оқиғалар нәтижесінде сақтандырылған мүлікке келтірілген залал фактісі бойынша құзыретті органдардың келтірілген залалды сипаттай отырып, келтірілген залалдың мөлшерін құндық мәнде көрсете отырып, құжаттары.
- 18.1.8.4. Дүлей зілзалалар кезінде-сақтандыру орнындағы дүлей зілзала фактісін растайтын гидрометеорологиялық (сейсмологиялық) қызметтің анықтамасы.
- 18.1.8.5. Өзге оқиғалар басталған кезде – Сақтанушы оқиғаның басталғанын және оның салдарын растайтын құжатты алу мақсатында Сақтандырушы ұсынған ұйымға жүгінеді.
- 18.1.9. сақтандырылған мүлікке келтірілген залалдың мөлшерін растайтын құжаттар, оның ішінде зақымдану дәрежесін көрсете отырып, бүлінген, жойылған немесе жоғалған сақтандырылған мүліктің тізімдемесі, расталған бухгалтерлік есеп құжаттары, жөндеуге арналған смета, тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшының жойылған сақтандырылған мүлік бойынша залалдың мөлшері, бүлінген сақтандырылған мүліктің құнсыздану дәрежесі туралы қорытындысы, тауарлық чектер. Сақтандыру жағдайының мән-жайларын қарау кезінде Сақтандырушы куәлардың (Сақтанушының үшінші тұлғалары мен қызметкерлерінің) айғақтарын назарға алады.

- 18.1.10. Сақтанушы (Пайда алушы) сақтандырылған мүлікті сақтауға мүдделілікті, сақтандыру жағдайының басталуын және келтірілген залалдың мөлшерін растайтын өзге де дәлелдемелерді ұсынуға құқылы.
- 18.1.11. Кейбір жағдайларда Сақтандырушы Шарттың 18.1-тармағында көрсетілмеген өзге де құжаттарды, егер келтірілген залалдың мөлшерін қолда бар дәлелдемелер негізінде бағалау мүмкін болмаса немесе сақтандыру жағдайы туралы қосымша мәліметтер алу талап етілсе, ұсынуды талап етуге құқылы.
- 18.1.12. Қажет болған жағдайда сақтандыру жағдайының басталу себептерін және Сақтандырушының тапсырмасы бойынша шығын мөлшерін айқындау жөніндегі жұмысты тәуелсіз сарапшылар, бағалаушылар, авариялық Комиссарлар, сюрвейерлер, аджастерлер орындай алады.
- 18.1.13. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін және оның мән-жайларын растайтын барлық құжаттар тиісті түрде ресімделіп ұсынылады. Құжатты тиісінше ресімдеу деп оны құжатты берген ұйымның фирмалық бланкісінде дайындау, осындай құжаттарға қол қоюға және беруге және ұйымның мөрімен бекітуге уәкілетті лауазымды адамның куәландыруы түсініледі.

19. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ӨЗГЕРТУ ЖӘНЕ ТОҚТАТУ. САҚТАНДЫРУ ҚОРҒАУДЫ ТОҚТАТА ТҮРУ

- 19.1. Қажет болған жағдайда Сақтандыру шартының талаптары Тараптардың өзара келісімі бойынша өзгертілуі мүмкін. Сақтандыру шартына барлық өзгерістер мен толықтырулар Сақтандыру шартына қосымша келісім жасау және Тараптардың уәкілетті өкілдері қол қою арқылы жазбаша ресімделген жағдайда заңды күшіне ие болады.
- 19.2. Сақтандыру шарты Сақтанушының немесе Сақтандырушының талабы бойынша, сондай-ақ Тараптардың келісімі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылуы мүмкін.
- 19.3. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату ниеті туралы Сақтандыру шартын тоқтатуға ниет білдірген Тарап бұл туралы екінші Тарапқа Сақтандыру шартын тоқтатудың болжамды күніне дейін кемінде күнтізбелік 30 (отыз) күн бұрын жазбаша хабарлауға міндетті.
- 19.4. Сақтандыру шарты, Сақтандыру шартында және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген міндеттемелерді тоқтатудың өзге негіздерінен басқа, мынадай жағдайларда тоқтатылады:
 - 19.4.1. оның жарамдылық мерзімі өтіп кетсе;
 - 19.4.2. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен Сақтанушының таратылуы/қайтыс болуы немесе Сақтандырушының таратылуы;
 - 19.4.3. соттың Сақтандыру шартын жарамсыз деп тану туралы шешім қабылдауы;
 - 19.4.4. Сақтандырушының сақтандыру сомасының толық мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асыруы;
 - 19.4.5. қарыз/лизинг шартының ол бойынша міндеттемелердің мерзімінен бұрын орындалуына байланысты тоқтатылуы;
 - 19.4.6. Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көзделген басқа жағдайларда.
- 19.5. Қарыз алушының Қарыз беруші/лизинг беруші алдындағы міндеттемелерін Шарт бойынша және/немесе Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көзделген талаптар бойынша орындауы себебінен қарыз/лизинг шартына байланысты Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандырушы Сақтанушыға мынадай формула бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтарады:

$$(100\% - 10\%) * \left(TCC - \frac{CC * i}{N} \right), \text{ мұндағы:}$$

- 10%* – Сақтандырушының істі жүргізуге арналған шығыстары;
TCC – Шарт бойынша төленген сақтандыру сыйлықақысы;
CC – Шарт бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы;
i – Пайдаланылған күндер саны (айналыс күні пайдаланылған болып есептеледі);
N – Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі (күндермен).

- 19.1. Қарыз/лизинг шартына байланысты емес Сақтандыру шарты Сақтанушының талабы бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, Шарттың 19.4-тармағында және/немесе ҚР АҚ 841-бабы 1-тармағында көзделген талаптар бойынша, ол жасалған күннен бастап күнтізбелік 14 (он төрт) күн ішінде Сақтандырушы Сақтанушыға Сақтандыру қағидаларының 19.5-тармағына сәйкес формула бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтарады; Сақтандыру шартын

жасасқан күннен бастап күнтізбелік 15 (он бесінші) күннен бастап, Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін шегергендегі сақтандыру сыйлықақысын сақтандыру қолданылған уақытқа және Сақтандырушының алынған (төленген) сақтандыру сыйлықақысының 30 (отыз) пайызы мөлшерінде Сақтандыру шартын бұзуға байланысты істі жүргізуге жұмсаған шығыстарына барабар қайтарады.

- 19.2. Егер бұл Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, Сақтанушының талабы бойынша Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақылары қайтарылуға жатпайды.
- 19.3. Сақтандыру шартының мерзімінен бұрын тоқтатылуы Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарының орындалмауынан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға өзі төлеген сақтандыру сыйлықақысын не сақтандыру жарналарын толығымен қайтаруға міндетті.
- 19.4. Сақтандыру сыйлықақысы Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде біржолғы төлеммен төленбеген жағдайларда және кезекті сақтандыру сыйлықақысы мерзімі өткен күннен бастап бөліп-бөліп төленген кезде кезекті сақтандыру сыйлықақысы төленбеген жағдайларда сақтандыру қорғанысы автоматты түрде тоқтатылады.
- 19.5. Сақтандыру қорғаудың қолданылуын тоқтата тұру мерзімі өткен төлем төленген сәтке дейін қолданылады. Бұл ретте Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі сақтандыру қорғаудың қолданылуын тоқтата тұру қолданылған кезеңге ұзартылмайды.
- 19.6. Егер сақтандыру Ережелерінің 19.9-тармағына сәйкес сақтандыру қорғаудың қолданылуын тоқтата тұру 30 (отыз) күнтізбелік күннен астам уақытқа созылған жағдайда, Сақтандырушының біржақты соттан тыс тәртіппен Сақтандыру шартының қолданылуын мерзімінен бұрын тоқтатуға құқығы бар. Бұл ретте Сақтанушы бұрын төлеген сақтандыру жарналары қайтарылуға жатпайды.

20. ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ

- 20.1. Шарт жасалған кезде және қолданылу кезеңінде Сақтанушы Сақтанушыны басқа Сақтандырушылармен жасалған ұқсас тәуекелдерді сақтандырудың барлық шарттары туралы хабардар етуге міндетті.
- 20.2. Егер сақтандыру жағдайы басталған сәтте Шарт бойынша сақтандырылған ұқсас тәуекелдер бойынша басқа да Сақтандыру шарттары қолданылса, залал бойынша өтеу сақтандыру сомаларының арақатынасына барабар бөлінеді, оның шегінде мүлік әрбір Сақтандырушымен сақтандырылады, ал Сақтандырушы төлемді оның үлесіне тең бөлікте ғана жүргізеді, өйткені сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы залал сомасынан аспауы тиіс.
- 20.3. Қосарланған сақтандыру кезінде Сақтандырушы сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын анықтауға, сақтандыру жағдайының нәтижесінде келтірілген залалдың мөлшерін басқа Сақтандырушылармен бірлесіп айқындауға құқылы.

21. СУБРОГАЦИЯ

- 21.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға төленген сома шегінде Сақтанушының (Пайда алушының) сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығы өтеді.
- 21.2. Сақтанушы (Пайда алушы) Пайда алушы сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және Сақтандырушының өзіне өткен талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.
- 21.3. Егер Сақтанушы (Пайда алушы) Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты жүзеге асыру Сақтанушының (Пайда алушының) кінәсінен мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

22. САҚТАНУШЫНЫҢ (ПАЙДА АЛУШЫНЫҢ) НИЕТІ НЕМЕСЕ ӨРЕСКЕЛ АБАЙСЫЗДЫҒЫ

- 22.1. Егер Сақтанушы (Пайда алушы) немесе Сақтанушының (Пайда алушының) қызметкерлерінің бірі қасақана немесе өрескел абайсызда залалдың туындауына әкелетін әрекеттерді жасаса немесе оған жол берсе немесе залалдың себептерін немесе мөлшерін айқындау кезінде Сақтандырушыны немесе оның өкілдерін қасақана жаңылыстырса, Сақтандырушы осы залал бойынша сақтандыру төлемін жүргізу міндетінен толығымен босатылады.

- 22.2. Егер Сақтанушы (Пайда алушы) немесе Сақтанушының (Пайда алушының) қызметкерлерінің бірі Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасында көзделген тәртіппен сақтандырылған мүлікке қасақана залал келтіргені үшін немесе залалдың себептері мен мөлшерін айқындау кезінде жалғандық, алдау немесе алаяқтық жасағаны үшін сотталса, мұндай үкім күшіне енгеннен кейін Сақтандырушыны сақтандыру төлемін жүргізу міндетінен босату түпкілікті болып есептеледі.
- 22.3. Егер Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген ескіру мерзімі ішінде Шарттың талаптарына сәйкес Сақтандырушыны сақтандыру төлемінен босататын мән-жай анықталса, Сақтанушы (Пайда алушы) алынған сақтандыру төлемін (немесе оның тиісті бөлігін) Сақтандырушыға қайтаруға міндетті.

23. ФОРС – МАЖОР

- 23.1. Форс-мажорлық мән-жайлар - болжау да, еңсеру де мүмкін емес төтенше сипаттағы оқиғалардың нәтижесінде, егер бұл орындалмау Шарт жасасқаннан кейін туындаған еңсерілмейтін күш мән-жайларының салдары болып табылса, Сақтандырушы Шарт бойынша міндеттемелерді орындаудан босатылатын Төтенше жағдайлар.
- 23.2. Форс-мажорлық жағдайларға мыналар жатады, бірақ олармен шектелмейді: су тасқыны, өрт, жер сілкінісі және басқа да табиғи апаттар, кез келген сипаттағы соғыстар немесе соғыс әрекеттері, блокадалар, мемлекеттік органдардың тыйымдары.
- 23.3. Шарт бойынша міндеттемелерді орындамаған немесе тиісінше орындамаған тарап, егер форс-мажорлық мән-жайлардың салдарынан тиісінше орындау мүмкін оқастігін дәлелдесе, мүліктік жауаптылықта болмайды.
- 23.4. Форс-мажорлық мән-жайлардың әсерін бастан кешіретін Тарап мұндай мән-жайлардың басталғаны туралы екінші Тарапқа олардың қолданысы басталған сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде хабарлауға міндетті.
- 23.5. Форс-мажорлық мән-жайлардың қолданылуы құзыретті органдардың тиісті құжаттарымен расталуы тиіс.

24. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

- 24.1. Шарт бойынша Сақтандырушы мен Сақтанушы арасындағы барлық даулар келіссөздер арқылы шешіледі. Келісімге қол жеткізілмеген кезде дау Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен соттың қарауына беріледі.

25. БАСҚА ШАРТТАР

- 25.1. Сақтандыру сыйлықақысы, сақтандыру сомасы және сақтандыру төлемі валютасының түрі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының нормаларын сақтай отырып, Сақтандыру шартында айқындалады.
- 25.2. Сақтандыру шартының мазмұны мен талаптары коммерциялық құпия болып табылады. Тараптар қатаң құпиялықты сақтауға міндетті және Қазақстан Республикасының заңнамасы талап ететін жағдайларды қоспағанда, Сақтандыру шартының ережелерін, мазмұны мен талаптарын, оның ішінде бұқаралық ақпарат құралдарына жария етуге құқылы емес.
- 25.3. Егер Тараптар Сақтандыру шартына тиісті қосымша келісімді ресімдеу жолымен өзгеше ескертпесе, құқықтар мен міндеттердің басқа тұлғаларға ауысуына жол берілмейді.
- 25.4. Сақтандыру шартында көрсетілмеген барлық нәрсе сақтандыру ережелеріне сәйкес реттеледі. Сақтандыру шарты мен сақтандыру ережелері арасында қайшылықтар болған жағдайда Сақтандыру шартының ережелері қолданылады.
- 25.5. Сақтандыру шартына қол қою арқылы Сақтанушы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының нормаларын сақтай отырып, Сақтандыру шартын жасасқанға дейін және оның сәтінде ұсынылған дербес деректерді өңдеуге, пайдалануға және сақтауға өзінің келісімін береді.
- 25.6. Сақтандыру шартына қол қойылған күннен бастап Сақтандырушыда сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап ету құқығы және сақтандыру сыйлықақысын төлемеген/төлемеген жағдайда, Мерзімі өткен әрбір күн үшін төлеуге жататын соманың 0,1% мөлшерінде айыппұл тұрақсыздық айыбын өндіріп алу құқығы туындайды.
- 25.7. Сақтандыру шартын орындау бойынша немесе соған байланысты тараптар бір-біріне жіберген барлық қосымшалар, хабарламалар, хабарламалар, хабарламалар жазбаша нысанда орындалуға тиіс және егер олар Сақтандыру шартында көрсетілген мекенжайлар бойынша жөнелтуді/алуды тіркеуді қамтамасыз ететін тәсілмен жіберілсе, тиісті нысанда берілген болып есептеледі

25.8. Сақтанушы мен Сақтандырушы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында тыйым салынбаған Сақтандыру шартына кез келген өзге толықтыруларды, алып тастауларды, нақтылауларды келісуге, сақтандыру Ережелерінің жекелеген ережелерін Сақтандыру шартының мазмұнынан алып тастауға, мұны Сақтандыру шартының мәтінінде бекітіп беруге құқылы.